

PVE bluswatervoorziening en bereikbaarheid

voor Reinaldapark Haarlem

Brandweer Haarlem
Afdeling Proactie & Preventie
Auteur: Annelies Schnitger

1 Bluswatervoorziening

1.1 Algemeen

Dit document geeft een globaal inzicht in de eisen ten aanzien van de bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid bij bouwprojecten binnen de bebouwde kom.

Voor die gedeeltes van het park waar geen bouwwerken staan, gelden geen wettelijk verplichtingen ten aanzien van bluswatervoorzieningen of bereikbaarheid. Het park hoeft dus niet overal bereikbaar te zijn voor de voertuigen van de hulpdiensten (brandweer, ambulance, politie).

Pas tijdens de beoordeling van het ingediende bouwplan kan definitief worden bepaald aan welke eisen het ingediende plan dient te voldoen. Dit geldt zowel voor de moskee, als voor de eventuele bouwwerken ten behoeve van de sportvoorzieningen of horeca. Het bouwwerk zelf en het gebruik van het bouwwerk bepalen wat de wettelijke eisen zijn ten aanzien van bluswater en bereikbaarheid.

Ten aanzien van de bluswatervoorziening wordt onderscheid gemaakt in primaire, secundaire en tertiaire bluswatervoorzieningen. Dit onderscheid is van belang omdat de eisen ten aanzien van de parameters afstand, capaciteit en bereikbaarheid die aan de diverse bluswatervoorzieningen worden gesteld verschillend zijn.

- Primaire bluswatervoorziening: brandkranen (ondergrondse en bovengrondse), geboorde putten met opvoer pomp.
- Secundaire bluswatervoorziening: bronnen (grondwater)/ vijvers en kanalen (oppervlakte water)/ blusriool (regenwater/oppervlakte water)
- Tertiaire bluswatervoorziening: vijvers en kanalen (oppervlakte water) op grotere afstand

1.2 Eisen in het kader van de bluswatervoorziening¹

Parameters	Bluswatervoorziening		
	Primair	Secundair	Tertiair
Debiet (in m ³ /uur)	60 of 30 (permanent)	90 (minimaal 4 uur)	240 (permanent)
Afstand tot ingang object	40 meter	320 meter	3 kilometer
Bereikbaarheid door brandweervoertuig	Max. 15 meter	Max. 8 meter	Max. 50 meter

BW 1	Er wordt zorg gedragen voor zodanige bluswatervoorzieningen dat de brandbestrijding te allen tijde gewaarborgd is
BW 2	De bluswatervoorzieningen genoemd in BW 1 bestaan tenminste uit primaire bluswatervoorzieningen
BW 3	Secundaire bluswatervoorzieningen worden getroffen indien de brandweer dit noodzakelijk acht op basis van aanwezige en/of te verwachten risico's en verwacht wordt dat de primaire bluswatervoorziening onvoldoende capaciteit kan leveren
BW 4	Indien het object of plangebied dusdanige risico's met zich meebrengt dat het aannemelijk is dat de primaire en secundaire bluswatervoorzieningen onvoldoende capaciteit leveren om een effectieve brandbestrijding te waarborgen, dient de brandweer tevens gebruik te kunnen maken van een tertiaire bluswatervoorziening
BW 5	De richtlijnen BW 2, 3 en 4 dienen te voldoen aan de eisen gesteld t.a.v. de drie parameters capaciteit, bereikbaarheid en afstand tussen de bluswatervoorziening ten opzichte van het object vermeld in de uitwerking van de hoofdrichtlijnen

¹ Bron: NVBR, Handleiding Bluswatervoorziening en bereikbaarheid, 1^e druk, 2003, Arnhem

1.3 Lokale informatie

Aandachtspunten m.b.t. bluswatervoorzieningen:

- Kan worden voorzien in een waterlevering die te allen tijde voldoende en direct opvraagbaar is?
- Is er aandacht voor de fysieke ruimte op de locatie in verband met bereikbaarheid en inrichting ten behoeve van bluswerkzaamheden? (Bijv. voor een tertiaire bluswatervoorziening moeten lokaal opstelplaatsen worden vastgesteld en de infrastructuur worden aangepast op de ruimte die nodig is voor de containerbak en het deponeren van een pomp in het water)
- Zijn er bijzondere objecten in de omgeving die meer dan de normale hoeveelheid water vragen waar het gaat om bluswater?
- Is de locatie voldoende geschikt voor onttrekking van benodigde hoeveelheid bluswater (opstelplaats, waterdiepte, tijd van het jaar, bijv. droogte)?
- Is de locatie vanuit milieutechnisch oogpunt voldoende geschikt voor onttrekking en het laten weglopen van bluswater (bluswateropvang)?
- Zijn er afspraken met het waterschap gewenst?
- Zijn er (aanvullende) afspraken met de drinkwatermaatschappij voor onttrekking van bluswater gewenst?
- Zijn er c.q. worden er relevante ontwikkelingen verwacht ten aanzien van renovatie van het waterleidingnet (e.e.a. in verband met de druk op het leidingennet)?
- Is er aandacht voor mogelijke uitval van bluswatervoorzieningen (bijv. grootschalig watertransport)?
- Wat is de kwaliteit van het bluswater (drinkwater of anders) in verband met mogelijke schade aan de bluspomp?

2 Bereikbaarheid, brandweezorgnorm en opstelplaatsen

2.1 Algemeen

Goede en dus snelle bereikbaarheid van branden en ongevallen heeft een belangrijke invloed op de doelmatigheid en effectiviteit van het brandweeroptreden en daarmee op de veiligheid van de burgers. Onder een goede bereikbaarheid wordt verstaan dat gebouwen, binnen de hiervoor gestelde opkomsttijden (brandweezorgnormen)², te bereiken zijn via twee onafhankelijke wegen.

2.2 Eisen

2.2.1 Eisen in het kader van bereikbaarheid

Er dient tenminste aandacht te zijn voor:

BBH 1	Een weg of brug kan alleen dan door de brandweer gebruikt worden indien deze recht doet aan de specifieke dimensies van brandweervoertuigen. In verband met de afmetingen van de voertuigen eist de Brandweer overal een vrije doorrijbreedte van 3,25 meter en een vrije doorrijhoogte van 4,20 meter. Extra aandacht wordt gevraagd voor de luifels ed. Rijlopers en opstelplaatsen moeten zodanig zijn aangelegd, dat zij geschikt zijn voor voertuigen met een asbelasting van 100 KN (NEN 1008: klasse 30).
BBH 2	Verkeersaders en HOV-banen ³ bieden aan de hulpverleningsdiensten een onbelemmerde doorgang.
BBH 3	Verkeersaders en verblijfsgebieden kennen een zodanige samenhang dat een willekeurig adres in een verblijfsgebied binnen maximaal één minuut (gerekend vanaf het verlaten van de verkeersader) bereikbaar is.
BBH 4	Naast de route bedoeld onder BBH 3 moet een willekeurig adres binnen een verblijfsgebied in principe via een tweede onafhankelijke route bereikbaar zijn. (Gelet op het risico van een tijdelijke

² Handleiding brandweezorg, Ministerie van Binnenlandse Zaken, 1992.

³ HOV-banen: Rijbanen geschikt gemaakt voor Hoogwaardig Openbaar Vervoer.

	blokkering van een weg moeten gebouwen vanuit twee richtingen te benaderen zijn, tenzij de beschikbare vrije doorrijbreedte tenminste 5,50 meter is)
BBH 5	Indien de toegang tot een gebouw of bouwwerk, mede bestemd voor het toegang verlenen aan hulpverleners in het geval van brand of (technisch) ongeval, meer dan veertig meter van de openbare weg is gelegen, dienen op het terrein één of meerdere opstelplaatsen voor blusvoertuigen aanwezig te zijn. Deze opstelplaatsen dienen strategisch te zijn gelegen.
BBH 6	De hoofdingang van een gebouw moet door een brandweervoertuig tot op 15 meter te benaderen zijn. Een eengezinswoning (niet gestapeld) moet tot op minimaal 40 meter van de hoofdingang door een brandweervoertuig kunnen worden benaderd. Niet tot bewoning bestemde gebouwen zijn voor blusvoertuigen bereikbaar door middel van een obstakelvrije rijloper met een breedte van tenminste 3,25 meter.
BBH 7	Een gebouw met een verblijfsruimte waarvan de vloerhoogte zich meer dan 6 meter ten opzichte van het aansluitend terrein bevindt en dat niet voldoet aan het bouwbesluit eerste fase moet bereikbaar zijn voor het redvoertuig.
BBH 8	Een opstelplaats voor brandweervoertuigen moet direct bereikbaar zijn vanaf de openbare weg via een onafhankelijke rijroute die rijtechnisch geschikt is voor het zwaarste c.q. grootste te verwachten brandweervoertuig.

2.2.2 Eisen ten aanzien van opstelplaatsen

Er is géén wettelijke regeling voor de afstand die er moet zijn tussen een opstelplaats van de brandweer en de brandhaard. In de Bouwverordening staat hoe dicht de TAS bij een bouwwerk dat voor het verblijf van mensen is bestemd, moet kunnen komen. Verder kan de lokale situatie aan de hand van de NVBR Handleiding Bluswatervoorziening en bereikbaarheid beoordeeld worden. Er dient tenminste aandacht te zijn voor:

OSP 1	Ten behoeve van de tankautospuiter dient gereserveerd te worden een vrije goed aanrijdbare locatie breedte van 4 meter, lengte van 10 meter en hoogte van 4,2 meter, bestand tegen een aslast van 10 ton, en een totaalgewicht van 15 ton.
OSP 2	Ten behoeve van een haakarmvoertuig met combibak dient gereserveerd te worden een goed aanrijdbare locatie: breedte van 4 meter, lengte van 30 meter, hoogte van 4,2 meter, bestand tegen een aslast van 10 ton, en een totaalgewicht van 15 ton.
OSP 3	Ten behoeve van een redvoertuig dient gereserveerd te worden een goed aanrijdbare locatie: breedte van 5 meter, lengte van 10 meter, hoogte 4,2 meter, buitenbochtstraal van 10 meter, bestand tegen een aslast van 10 ton, een totaalgewicht van 25 ton, en een stempeldruk van 100 ton / m ² .

2.2.3 Bereikbaarheidseisen voor objecten

Er dient tenminste aandacht te zijn voor:

- Bepaling van het soort gebouw;
- Bepaling van de risicoklasse voor de aanwezige personen;
- Vergelijking met de standaardlijst met opkomsttijden per soort gebouw (brandweezorgnorm)

2.3 Lokale informatie

Aandachtspunt 1: bepaling gebouw hoogte; bepaling risicoklasse voor de aanwezige personen; brandweer zorgnorm in relatie tot het verblijf van verminderd zelfredzame personen

Indien er in het plangebied geen verminderd zelfredzame personen verblijven geldt een zorgnorm van 8 minuten voor de eerste tankautospuiter en is er geen zorgnorm voor 15 minuten voor de tweede tankautospuiter. Afhankelijk van de bouwhoogte kan er een andere zorgnorm gelden.

Uitgaande van een bouwhoogte van slechts één verdieping geldt een wettelijke zorgnorm (opkomst tijd voor de brandweer) van 8 minuten voor de eerste tankautospuiter. De huidige opkomsttijd op dit moment voor het plangebied is goed, het Reinaldapark is binnen de 8 minuten bereikbaar vanuit brandweerpost Oost aan de

Floris van Adrichemlaan in Schalkwijk.

Om te kunnen bepalen met welke zorgnorm er bij het realiseren van het project rekening gehouden moet worden is het noodzakelijk de brandweer te informeren over de te realiseren bouwhoogtes per object, en het gebruik van het bouwwerk (bijv. al dan niet overnachten) opdat de brandweer de zorgnorm voor het object kan bepalen.

Overige aandachtspunten m.b.t. bereikbaarheid:

- (hoofd)Uitrukwegen en routes (inclusief de route in de omgeving van de het park) vereisen afwezigheid van verkeersbelemmerende factoren zoals straatmeubilair, bouwwerken, rotondes e.d., in de eindroutes naar de gebouwen (verkeersbelemmerende maatregelen als drempels mogelijk wel toegestaan);
- brandpreventieve voorzieningen zoals bijvoorbeeld een brandmeldinstallatie (BMI) kunnen de acceptatie van een overschrijding van de zorgnorm beïnvloeden. Bij de toetsing van het bouwplan wordt bepaald of er een BMI vereist is.

2.4 Basisdocumenten

- NVBR, Handleiding Bluswatervoorziening en bereikbaarheid, 1^e druk, 1^e oplage, Arnhem, september 2003
- Hulpverleningsdienst Kennemerland/Haarlem, Database zorgnormering;
- Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, Handleiding brandweezorg, 1992
- Haarlemse Bouwverordening 2005

Toevoeging:

Enkele brandweervoorschriften uit de Haarlemse bouwverordening (2005).

Haarlemse Bouwverordening (nr. 54 / 12 december 2005)

Artikel 2.5.3 Bereikbaarheid van bouwwerken voor wegverkeer. Brandblusvoorzieningen

1. Indien de toegang tot een bouwwerk dat voor het verblijf van mensen is bestemd, meer dan 10 meter is verwijderd van een openbare weg, moet een **(verbindings)weg** tussen die toegang en het openbare wegennet aanwezig zijn die geschikt is voor verhuisauto's, vuilnisauto's, ziekenauto's, brandweerauto's en het overige te verwachten verkeer.

2. Een geschikte **verbindingsweg** in de zin van het eerste lid moet, tenzij de gemeenteraad voor de desbetreffende weg in een bestemmingsplan of in een verordening of anderszins voorschriften heeft vastgesteld:

- a. een breedte hebben van ten minste 4,5 m, over een breedte van ten minste 3,25 m⁴ zijn verhard en een vrije hoogte boven de kruin van de weg hebben van ten minste 4,2 m;
- b. zijn verhard op een wijze die geschikt is voor motorvoertuigen met een asbelasting van tenminste 100 KN en zijn voorzien van de nodige kunstwerken; en
- c. op doeltreffende wijze kunnen afwateren.

3. Het bepaalde in het eerste lid is niet van toepassing op een bijgebouw, als bedoeld in artikel 2, onder b, van het Besluit bouwwerken, voorzover dit bijgebouw niet tot bewoning bestemd is, maar wel tot een hoofdgebouw behoort dat op hetzelfde terrein is gelegen.

4. Nabij ieder bouwwerk dat voor het verblijf van mensen is bestemd, moeten opstelplaatsen voor brandweerauto's aanwezig zijn. Een opstelplaats moet voldoen aan artikel 21 van bijlage 3 van deze verordening.

⁴ dit zal in de 11^e wijziging van de Haarlemse Bouwverordening mogelijk een vrije doorrijbreedte van 3,5 m worden.

5. Bij afwezigheid van een toereikende openbare bluswatervoorziening moet worden zorggedragen voor een doeltreffende niet-openbare bluswatervoorziening. Een niet-openbare bluswatervoorziening moet voldoen aan artikel 22 van bijlage 3 van deze verordening.
6. Het college van burgemeester en wethouders kan ontheffing verlenen van het bepaalde in het eerste en het vierde lid, indien de aard, de ligging en het gebruik van het bouwwerk zich daarvoor lenen.

Artikel 21 Opstelplaats

Nabij ieder bouwwerk dat voor het verblijf van mensen is bestemd, moeten zodanige opstelplaatsen voor brandweerauto's aanwezig zijn, dat een doeltreffende verbinding tussen die auto's en de bluswatervoorziening kan worden gelegd.

Een opstelplaats moet zijn aangebracht, overeenkomstig het rapport "De omgeving van een brandveilig gebouw", uitgave van de Nederlandse Brandweer Federatie.⁵

Artikel 22 Bluswatervoorziening

Een bluswatervoorziening moet voldoen aan het rapport "De omgeving van een brandveilig gebouw", uitgave van de Nederlandse Brandweer Federatie⁵.

Bijlage 3 van de HBV: Uitvoerings- en gebruikseisen voor bouwwerken

Bijlage behorende bij de artikelen 2.5.3, vierde en vijfde lid, 2.6.1, 5.1.2 vierde en vijfde lid, 5.2.1 en 6.2.1, eerste lid.

Artikel 1 Vrijhouden van terreingedeelten

1. De bij het bouwwerk behorende brandkranen en andere bluswaterwinplaatsen moeten worden vrijgehouden voor blusvoertuigen, en wel zodanig dat hiervan onbelemmerd gebruik kan worden gemaakt.
2. Op het bij het bouwwerk behorende terrein moeten de beplanting, de parkeerplaatsen, de laad- en losplaatsen en de plaatsen waar goederen en afvalen worden opgeslagen of gedeponeerd, zodanig zijn gesitueerd dat bij brand het oprijden en opstellen van de voertuigen en andere hulpmiddelen van de brandweer niet worden bemoeilijkt of belemmerd.
3. De verbindingsweg, bedoeld in de artikelen 2.5.3, eerste en tweede lid, en 5.1.2, eerste en tweede lid, moet ten behoeve van het verkeer van de hulpverlenende diensten over de volle breedte en hoogte worden vrijgehouden. Hekwerken die deze verbindingsweg afsluiten, moeten snel en gemakkelijk kunnen worden geopend.

⁵ Dit wordt in de 11^e wijziging van de Haarlemse bouwverordening waarschijnlijk vervangen door de "NVBR, Handleiding Bluswatervoorziening en bereikbaarheid, 1^e druk, 2003, Arnhem"